

IZHAJA VRAKI DAN

Četrti št. sedelja in praznik ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Posredni št. se prodajajo po 3 svb. (6 stot.) v mnogih delih v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele št. po 5 svb. (10 stot.).

SELAŠI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1. vrstice. OENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. svb., oglasne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 3 st. svb. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročnike brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne odziva. Naročnina na naslednje izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletna K 240, pol leta K 120.

Velj dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in ne vračajo.

Naročnina, oglase in reklamacije se pošiljajo na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Glogarjeva 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konzorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konzorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Glogarjeva št. 18.

Polno-branilaški račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo „Edinost“

vabi na

javni shod

ki ga priredi

v nedeljo dne 20. t. m.

ob 4. in pol uri popoldne

v dvorani gospe M. Jamšek na Opčinah.

DNEVNI RED:

1. Poročilo gosp. drž. poslanca dra. O. RYBÁRA o položaju v obziru na dogodke v Ljubljani in v deželni zboru češkem ter o položaju v Trstu z ozirom na novi volilni red.
2. Slučajnosti.

ODBOR.

Avstro-Ogrska na Balkanu.

Avstrija do reke Drine.

Ze po sami okupaciji Bosne in Hercegovine se je Avstro-Ogrska smatrala tudi kakor balkanska država. Ali po čl. 25. berlinskega dogovora Avstriji prav za prav ni bilo meje na Balkanu, tako da so balkanski Slovani z opravičeno skrbjo gledali na svojo sosedo. Omenjeni člen berlinskega dogovora je namreč dal Avstriji pravico, da militarno zasede tudi Novi Pazar, ki se razteza med Srbijo in Črnogoro v jugovzhodni smeri do ene strani Mitrovice. A mi vemo, da je s te strani Mitrovice glavna cesta proti Solunu.

Ko je pa minister Aehrenthal v zadnjem delegacijskem zasedanju predložil projekt železnice Uvac-Mitrovice, so se vzdignili vsi oni, ki jim ne gre v račun prodiranje Avstrije na Balkan in znano je že, kako je Avstrija goneča lisica, iztirala — volka.

Baron Aehrenthal je hotel obdarovati svivolasa monarha jubilarnim jabolkom. A ko se je jabolko prerezalo, videlo se je, da je bilo dvomljivo kakovosti. Mnogi so se, v momentu prvega nagona, dvignili nad barona Aehrenthala kakor nevarnejšega neprijatelja slovanskega Balkana. Ali malo kasneje se je pokazalo, da je baron Aehrenthal samo izval pravašanje, ki se je reševalo škodljivo na Slovane, dokler se je reševalo samo v kabinetih Dunaja in Berlina, a ki se sešči povoljno za Slovane, čim se bodo ogrevali zanj tudi drugi odločujoči faktorji.

In res: Aehrenthalova železnica skozi sandžak je izvala odpravo Mürzstškega dogovora z vsemi dotičnimi posledicami, katerih jedna subsumira vse: v Angliji, v Franciji in Italiji, posebno pa v slovanskem svetu padel je odločilen sklep, da se ima nemškemu Drangu proti Solunu stopiti na pot!

Drugi dogodki na Balkanu so še bolj zaprti nemstvu solunsko ceste. Še več: diktatorsko mesto, ki je je do sedaj zavzemala v Carigradu nemška politika, zavzemlje sedaj politika kralja Edvarda. A ko se v kratkem sestane turški parlament, bo turški narod — na tem ni dvomiti — zahteval, da se likvidirajo računi s politiko cesarja Viljema in njegovih filijalk.

To je sicer prav dobro umel tudi baron Aehrenthal. Pa tudi da slučajno ni bilo jubilarne leto monarhije, bi se bil on požuril, da zavaruje Avstriji okupirani deželi poprej, nego se ojači Mlada Turčija. Pri tem je značilen način, po katerem Avstrija ublažuje jezo mohamedanov.

Naš vladar v svojih govorih in proglasih in baron Aehrenthal v svojem predvčerajšnjem ekspoziju v delegacijah izjavljata svečano, da avstrijska politika nima na Vzroku egoističnih ciljev. Umaknenje avstrijskih čet iz Sandžaka bi imel biti balkanski državam najbolj dokaz, da Avstrija ne misli na nadaljne teritorialne pridobitve. Torej Avstrija je dovršena; do Drine in non plus ultra! Na drugem mestu se porazgovorimo o novih razmerah, ki navstajajo v novi balkanski Avstriji. Tu sledimo korakoma baronu Aehrenthalu preko Drine, da vidimo, kaj misli Avstrija se svojo politiko nasproti svojim sosedom onkraj Drine.

Avstrijska politika preko reke Drine.

Pričakovali smo, da baron Aehrenthal obsejane izpovedi o Črnogori in Srbiji. Govoril je samo o Bolgarski, katero je srčno

pohvalil, in o Turčiji, kateri se je blago priklopal.

Črnogoro je samo omenjal v toliko, da bo Avstrija poskušala podaljšati svojo železnico do bokaške Zelenike po primorju do Spiča, pa preko Črnogore do turške Arbanije. Ali ni besedice ni rekel o tem, da se Avstrija odreka pravicam na Črnogoro, ki jih vsebuje čl. 29. berlinskega dogovora.

Neki ugledni politiki hočejo vedeti, da je Avstrija žrtvovala ta svoja prava že tedaj, ko je izposlovala od italijanske in ruske vlade dovoljenje za aneksijo Bosne. Ako se torej Avstrija sedaj javno ne odreče tudi varuštva nad barsko lukko, kakor se je odrekla Sandžaka, se ima to pripisati samo temu, da se preveč ne kompičira položaj. Črnogora pa bo de facto uživala svojo barsko lukko, kakor da člena 29. berlinskega dogovora niti ni.

Srbije ni baron Aehrenthal niti omenjal v svojem ekspoziju ni z eno besedo. Nasprotno: izustil je frazo, ki v srbskem narodu še bolj razvname duhove proti nemili jim „civilizatorji“. Minister baron Aehrenthal je rekel, da je bila Avstriji naložena naloga, „da stoji na straži v pokrajini, kjer narodnostna in verska nasprotja ustvarjajo viharne atmosfere.“

V tej nedolžni frazi nahajamo mi lapidaren pretekst dosedanje avstrijske politike na Balkanu. Ali označuje nam tudi pot, po kateri bo Avstrija hodila tudi za bodočnost. To „viharne atmosfere“ bo skušala dušiti z germanizacijo. Ali o tem drugič. Eno samo hočemo tu naglasiti: baron Aehrenthal ni smatral za potrebno, da spregovori vsaj eno prijateljsko besedo srbskemu narodu in kraljevini Srbiji, da si ublažuje jezo Mohamedancev, da si je moral vedeti, da aneksija Bosne bolj žali narodno pravo Srbov, nego pa politično odpravljenost suvereniteto sultanu.

Kaj misli torej balkanska Avstrija glede svojih balkanskih sosedov? Mari to: da s prividno ljubeznijo priveže na se Bolgare, da istodobno čim bolj poniža Srbe in da tako izloči konflikt med ponosom dveh slovanskih držav na Balkanu?

V tej stvari imajo zadnje besedo Slovani na Balkanu sami. Oni se mogli doslej bolje proučavati duh avstrijske politike.

Verujemo. Avstriji ne treba več teritorija na Balkanu, ker že to je bilo motilo mirno spanje. Ali za to ne sme biti na Balkanu ni za hip mesta iluziji, da se Avstrija z aneksijo Bosne in Hercegovine odreče tudi gospodarske politike na Balkanu, ki koncem konca otvarja glavno pot do Soluna — nemškemu drangu. Avstrija ima svojo misijo, ki jo bo izvajala na tihem tem koreniteje, čim glasnije jo bo dementirala javno.

Naj se torej za sedaj bratje Srbi pomirijo z mejo na Drini. Njihove narodne aspiracije zahtevajo mnogo posla na drugem polju. Na tej strani Drine pa bo dolžnost ostalih Slovanov, da svojo politiko urede primerno idealu, da Drina ne bo več meja med Germanstvom in slovanskim balkanom, ampak vez, ki bo spajala sfere slovanske Avstrije s slovanskim Balkanom!

Mnenja jugoslovanskih delegatov o aneksiji.

Uredništvo lista „Neue Freie Presse“ je poslalo jednega svojih poročevalcev do poslanca dr. Šusteršiča in I. Biankinija, da čuje njiju mnenje o tem prevažnem dogodku.

Dr. Šusteršič je izjavil, da Jugoslovani pozdravljajo z velikim veseljem priklopljenje Bosne in Hercegovine k monarhiji. Uverjen pa je, da državnopravne potežkoče, preko katerih se pride v prvi čas, dovedejo pozneje do nemožne situacije, ki bo silila po naravi k napredovanju po zaprti poti.

Kako naj se v delegacijah razpravlja o bosanskih stvareh, ako se izvoljenim zastopnikom dežel ne dovolijo primerna ingerenca? In kaj naj se zgodi v slučaju, ako si bodo sklepi delegacij in oni bosanskega deželnega zbora v navskrižju? Isto velja glede ogrskega in avstrijskega parlamenta, ki imata v sferi svoje kompetence tudi razpravljati o bosanskih stvareh? Zato je dr. Šusteršič uverjen o potrebi, da tudi zastopniki Bosne in Hercegovine dobijo sedež in glas v parlamentu in v delegaciji. To pa je možno le tako, da se Bosna in Hercegovina priklopija jedni polovici monarhije, ali pa da se ustvari tretja samostojna državna tvorba sestojča iz slovanskih provincij Avstrije in Ogrske. Z vsa odločnostjo treba pa zavrniti aspiracije Ogrske, pred katerimi napravlja poklon ogrski manifest. Kompromis v tem vprašanju bi bil morda možen tako, da se del okupacijskega ozemlja priklopi Dalmaciji drugi pa Hrva-

ski. Ali tudi to bi bila le etapa na poti do ustanovitve samostojnega jugoslovanskega državnega obsejja pod žezlom Habsburžanov!

Delegat Biankinij je tudi izjavil, da se Hrvatje radujejo na vtelesnjenju Bosne in Hercegovine k monarhiji, ali istotako se odločno izrekajo proti ogrskemu pasusu v bosanskem manifestu. Historično se ne da utemeljiti, da ima ogrska krona pravico do dežel nekdanjega kraljevstva: Hrvatska-Dalmacija-Bosna-Hercegovina. Hrvatska država je bilo kraljevstvo, ki je volilo svoje kralje in ki je po izumrtju lastne dinastije preneslo vladanje na različne druge dinastije, nazadnje na Habsburžane. To pa se ni zgodilo zato, ker je bil avstrijski vladar ob enem kralj Ogrski, ampak Hrvatske bi bila ostala pod Habsburžani tudi tedaj, ako bi se bila Ogrska ločila. Kmalu se pokaže, da Ogrska ne historično, ampak tudi na podlagi današnjih praktičnih razmer nima nikake pravice do Bosne.

Vidimo torej da se mnenji dr. Šusteršiča in Jurija Biankinija, kar se tiče aspiracij Ogrske, popolnoma krije.

Novi evropski kongres?

Iz Pariza javljajo: Avstro-Ogrska in Nemčija sta zaupno privolila v konferenco, Angleška pa hoče biti najprej osegurana glede programa konference, da ne pride kako iznenadenje. Radi te previdnosti angleške politike se noče Anglija še odločiti in zato se zakasnuje razposiljatev povabil.

Sinočnje vesti pa javljajo, da je jako domoljivo, da bi prišlo do konference.

Poslaniki Francije, Anglije in Rusije so dobili nalog, naj istega dne, a vendar posamično, priobčijo pti, da so te velelasti mnenja, da potrebuje sprememba berlinske pogodbe privoljenja signatarnih vlasti. Italija stori isti korak.

PARIZ 9. Od zanesljive strani se poroča, da se konferenca, ako se sploh sestane, ne bo vršila v glavnem mestu kake veleale.

PARIZ 9. Nadejati se je, da bo pogovor ruskega ministra za unanje stvari Izvolskega z angleško vlado imel za mednarodno konferenco ugoden izid.

Kako se zagotavlja, je Turčija pripravljena v principu vsprejeti konferenco. Nemčija se ne protivi.

Narodna slika Avstro-Ogrske po aneksiji.

Po državnem aktu od 5. t. m. obstoji avstro-ogrski monarhija iz treh ozemelj: 1. kraljevstva in dežele zastopane v državnem zboru na Dunaju. 300.193 štirjaških kilometrov in 26.150.708 prebivalcev; 2.) dežele ogrsko-hrvatske krone 325.325 štirjaških kilometrov in 19.254.559 prebivalcev; 3.) skupno upravno ozemlje (Bosna in Hercegovina) ima 51.027 štirjaških kilometrov in 1.737.000 prebivalcev, skupno 676.545 štirjaških kilometrov in 47.142.267 prebivalcev. Število prebivalstva je preračunjeno po stanju iz leta 1900. Sedaj šteje monarhija nad 48 milijonov prebivalcev. Po narodnosti je 1.) Nemci: 11.306.190, 2.) Madjarov: 8.751.817, 3.) Slovanov: a) Čehov in Slovakov 7.875.038, b) Poljakov 4.259.152 prebiv., c) Malorusov 3.802.023, d) Hrvatov in Srbov (z Bosno in Hercegovino) 5.179.129 preb., e) Slovencev 1.291.721, vseh Slovanov 22.510.063. 4.) Romanov: a) Rumunov 3.030.442, Italijanov in Ladincev 754.584, vseh Romanov skupaj 3.755.026. 5.) Drugih narodstvi (na Ogrskem) 271.338, 6.) Tuji (v Cisiljaniji) 517.903. Slovani tvorijo 47,7 odstotkov vsega prebivalstva, Nemci 24 odstotkov, Madjari 18,6 odstotkov, Roman 8 in tuji 1,7 od sto.

Po pravkar izdanem poročilu o upravi Bosne in Hercegovine, ki se je predložilo delegacijam, štejeta Bosna in Hercegovina sedaj že 1.802.000 duš.

C. in k. vojska v Bosni.

Vojni naredbeni list javlja, da je cesar izdal povelje, da vojski bosanske pripadnosti morajo od sedaj polagati prisego kakor drugi vojski monarhije. Bosanske čete kakor tudi druge vojne organizacije nosile bodo odselej naslov cesarske in kraljevske.

Namestnik za Bosno in Hercegovino.

Iz zanesljivega kroga se poroča, da bo namestnikom za Bosno in Hercegovino imenovan kak člen cesarske hiše. Govori se o nadvojvodi Salvatorju oziroma nadvojvodi Frideriku.

Manifest kneza Nikole črnogorskega.

Knez Nikola je izdal nastopni manifest na narod, v katerem izraža svojo bol radi aneksije Bosne in Hercegovine. Ob enem pa pozivlja Črnogorce, naj oborože svoja srca s potrpežljivostjo, pričakovanje nadaljne dogodke.

Moje srce — pravi knez — plaka s srci vse Srbije radi usode Bosne in Hercegovine. Ali za ti deželi ne bo črno-rumena barva nikdar jez, ki bi odtujil duše in srca Črnogorcev od njih bratov v provincijah, anektiranih od Avstrije. Črnogorci bodo stali trdno kakor njihove skale na straži interesov in pravic vseh Slovanov. Notranji spor med slovanskimi narodi izginejo in prav kmalu se zasveti tudi slovanskim narodom srečnejša bodočnost.

Črnogorski knez protestira proti aneksiji Bosne in Hercegovine.

CETINJE 9. Knez je izdal na svoj narod proglas sopodpisan od ministerstva, v katerem protestira proti aneksiji Bosne in Hercegovine k avstro-ogrski monarhiji. Povodom objavljenja proglasa je prišlo do sovražnih proklamacij, vendar se mir ni kalil. Demonstracijo pred avstro-ogrskim diplomatskim zastopstvom se je preprečilo.

Združenje Krete z Grško.

„Times“ javlja iz Kaeje: Od inozemskih čet se nahajajo tukaj Rusi, Angleži in Francozi. Vrhovni komisar Zaimis je odsoten in se nahaja na otoku Santa Maura.

PARIZ 9. — „Agence Havas“ javlja iz Aten: Listi so priobčili brzobjavke iz Krete, v katerih se poroča, da so carinski uradi na Kreti začeli uvajati grške carinske tarife in in uvaja se tudi grške zakone. Krečanska vlada je pred metropolitom prisegla zvestobo grškemu kralju Jurju.

IZ SRBIJE.

Protest Srbije ni bil na Dunaju vsprejet.

DUNAJ 9. Tukajšnji srbski odposlanec je prejel od svoje vlade nalog, naj uložiti v ministerstvu za unanje stvari protest proti aneksiji Bosne in Hercegovine k monarhiji. Ta protest pa ni bil vsprejet, ker se srbski vladi ne priznava pravice, da zavzame diplomatski potežki v tem vprašanju.

Srbska vlada ne misli na vojno.

BELIGRAD 9. Po postopanju vlade se vidi, da ne misli na napoved vojne, ker je dala avstro-ogrsko poslanstvo zavarovati z močno vojaško in policijsko posadko.

Nova prestolnica za slučaj vojne.

BELIGRAD 9. Za slučaj vojne je določeno, da se dvor preseli v staro prestolnico Kragujevac.

BELIGRAD 9. Srbski milijonar Pavlović je ponudil v vojne svrhe 1 milijon dinarjev, židovska občina 2 milijona dinarjev, Srbska narodna banka svojo glavnico. — Uprava državnih monopolov ponuja za vojno 20 milijonov. Četovodjem, ki pridejo danes v Beligrad, se pripravljajo slovesen vsprejem. — Skienilo se je, da se jim izroči organizacija in vodstvo dobrovoljcev.

IZ BOLGARIJE.

SOFIJA 9. „Bolg. agencija poroča: — Proglšenje neodvisnosti Bolgarije ni, kakor se misli, v nikaki zvezi z aneksijo Bosne in Hercegovine. Proglšenje neodvisnosti so izvale državne potrebe, ki so vsakomur jasne. Novi režim v Turčiji, ki ga mora Bolgarija v svojem interesu podpirati, jej narekuje, da živi s Turčijo v neprijateljskih odkritosrčnih odnosjih, ki so možni le, ako je Bolgarija neodvisna. Bolgarija ne zasleduje proti nikomur agresivnih ciljev. — Dokaz temu sta manifest in brzobjavka, ki ju je kralj po proklamaciji poslal sultanu. Bolgarija stori vse, kar je v njenih močeh, da bo s Turčije v najboljih odnosjih.“

SOFIJA 9. Vest o aneksiji Bosne vsprejeta je tukaj z velikim veseljem. Javno mnenje je uverjeno, da prevzame Avstro-Ogrska vodstvo na Balkanu.

Rusija in bolgarsko-turški spopad.

PETROGRAD 9. Ruski poslanik v Carigradu Sinovjev je dobil od svoje vlade navodila, da skuša na vsak način preprečiti, da ne pride do spopada med Bolgarako in Turčijo.

Kralj Ferdinand v Stari Zagori.

SOFIJA 9. (Bolg. ag.) Kralj Ferdinand je včeraj ob 5. uri popoldne v spremstvu ministrov prispel v Staro Zagoro. Ob vchodu v mesto je bil postavljen slavolet, pri katerem je kralja čakalo okoli 20.000 oseb iz mesta in okolice, med temi oblastnje in korporacije. Župan je kralja ogovoril ter mu po starem običaju ponudil soli in kruha. Nato se je kralj podal v cerkev, kjer ga je vsprejela duhovščina. Po zahvalni službi božji, ki jo je opravil metropolit, se je kralj podal v svoje stanovanje, dočim so čete defilirale. Kralj je večerjal v vojaškem klubu. Ob odhodu iz Kazanika, ob prihodu v Staro Zagoro in na vsej vojni je narod prihitevši od vseh strani, prirejal kralju navdušene ovacije.

Avstrijska delegacija.

BUDIMPEŠTA 9. — Odsek za unanje stvari in okupacijski kredit avstrijske delegacije je predpoludne pričel v prisotnosti skupnih ministrov in ministrskega predsednika barona Becka z generalno razpravo o proračunu za unanje stvari.

Delegat Axmann je izjavil, da krščanski socijalci pozdravljajo z radostjo aneksijo Bosne in Hercegovine in uporabo pragmatične sankcije za ti deželi. Krščansko-socijalci smatrajo ta čin ne le kakor odrešenje bosansko-hercegovskega ljudstva, ampak tudi blagodejnim za vse balkanske narode in mislijo, da je sedaj postavljena pod aga za balkansko politiko, zavedajoč se svojega političnega cilja, za kakoršnjo se je že dolgo občutila potreba. Krščansko-socijalci pozdravljajo aneksijo kakor simpton pripoznanja velike ideje državnega jedinstva. Zato se more vlada v tem vprašanju zanašati na najenergičnejšo podporo se strani krščansko-socijalne stranke.

Govornik zavrača obdolžitev inozemstva nasproti Avstriji, češ, da ti tira poslednja neodkrita in egoistično politiko.

BUDIMPEŠTA 9. Za del. Axmannom je povzel besedo del. Dr. Baernreither in izjavil, da se aneksija Bosne in Hercegovine opravičuje iz duha in smisla mandata, danega Avstro-Ogrski po berlinski pogodbi. Isti razlogi, ki so Evropo sklonili, da nam je izročila mandat, govore za definitivno ureditev mednarodne strani tega vprašanja. Državno-pravna sprememba razmer zasledenih pokrajin monarhije se ne more nikakor izvršiti brez privoljenja tostranske državne polovice. Delegacija nima dovoliti državnega akta, pač pa v svesti si odgovornosti izreči sodbo brez šovinizma. Delegacija zamore v očigled pridržujih nujnih razlogov gotovo reči aneksiji da in amen.

Dr. Redlich odobruje aneksijo toliko z nemškega stališča, kolikor tudi iz državnih interesov, ter s političnega stališča, ker se razlikuje od prejšnje slabosti naše politike. Kompenzacija s prepustitvijo naših pravic v sandžaku naj bi se bilo prihranilo za pomenje diplomatskega pogajanja. Govornik dvomi o gospodarskih in vojaških koristih sandžatske železnice. Govornik je priporočal jako in samosvestno unanjo politiki na vsejrti.

Del. Šusteršič je naglašal, da je možno aneksijo Bosne in Hercegovine temeljito in popolnoma presojati le v zvezi z jugoslovanskim vprašanjem. Jugoslovanski problem je in ostane tak, da se bo interesov monarhije tika tudi v bodoče in s katerim se boste morali tudi v bodoče vedno baviti. Na monarhiji je, da je jugoslovanska predstraža, da torej jugoslovanska vprašanja razpravlja z Jugoslavanom. Mi vidimo v aneksiji stopinjo v razvoju jugoslovanskega vprašanja. Stvarno zamore govornik v imenu slovenskih in hrvatskih delegatov poudarjati izlasti tri točke. Prva točka je odobrenje izvršene aneksije. Samoobsebi je umevno, da veselo pozdravljamo dogodek, po katerem pride k 5. mil. Jugoslovancov, ki prebivajo sedaj v monarhiji še 1.800.000 sorojakov.

Kakor drugo točko je govornik navedel, da je absolutna potreba, da se v anektiranih deželah čim prej uvede v resnici realna in pravam smislu svobodna in demokratična ustava kakor podlaga svobodnega razvoja skupnega prebivalstva v okvirju monarhije.

Kar se tiče takozvanih velikosrbskih sanjarij, je naglašal govornik, se ne sme prestrogo soditi srbskega prebivalstva. Nasprotno treba mu je priti nasproti z največjo blagotnostjo, z odprtim srcem in odprto roko. Bosansko-hercegovski Srbi morajo lojalno stremeti za nadaljni razvoj, za svojo bodočnost v mejah monarhije. Za izgubljeni raj svojih sanj najdejo zelo dragoceno realno kompenzacijo. Prva treh kompenzacij je ustavna svoboda, ki bi bila nemogućna, ako bi trajala še nadalje mednarodno razmerje faktične okupacije. — Druga kompenzacija je dejstvo, da najdejo v mejah monarhije, kateri so pridruženi, skoraj 5 milijonov sorojakov, ki jih ne glede na versko različnost simpatično pozdravljajo.

Kar se tiče Belegrada, bi Srbi, ako bi stvari tirali do skrajnosti, nikomur bolj ne škodovali nego samim sebi. Belgrad je gotovo zarišče jugoslovanskega življenja. Taka zarišča so pa tudi v mejah monarhije, in mi moramo zahtevati, da ta zarišča prav tako brez zavisti priznajo tudi Srbi in jih spoštujejo.

Tretja točka, ki jo mora govornik v imenu jugoslovanskih delegatov naglašati, je sledeča: Glasom vesti se iz anektiranih pokrajin ustvari posebno avstro-ogrsko upravno ozemlje, neke vrste »Reichsland«. To zamore biti le zelo kratek provizorij. Tozadevno moramo mi zastopniki Jugoslovancov že danes a vso jasnostjo in natančnostjo določiti naše stališče, ki gre za tem, da se anektirani deželi zaradi njune zemljepisne, etnografske in zgodovinske pripadnosti spoji z deželami hrvatske krone. Na vsak način in brez pogojno izključujemo pa, da bi te dežele padle pod ogrsko vrhno gospodstvo. Mi ne perhorresciramo tega v interesu bosansko-hercegovskega prebivalstva in Jugoslovancov sploh, marveč mi perhorresciramo to tudi v interesu monarhije, ki bi vsled tega pri jugoslovanskih narodih silno trpela na svojem moralnem ugledu.

Govornik je na koncu še enkrat izrazil privoljenje k aneksiji slovanskih in avstrijskih

delegatov ter izrekel nado, da bo nadaljni razvoj te stvari tak, da bo na eni strani ustrezno interesom Jugoslovancem, na drugi interesom monarhije.

Govorili so še delegatje: grof Latour v imenu desnice gospodake zbornice, Wolf, dr. Kramar, Glabinski, baron Morsey, dr. Redlich in vojni minister Schönau. — Nato je bila razprava prekinjena in seja zaključena. Prihodnja seja jutri ob 10. uri predpoludne.

Češki deželni zbor.

zakonski načrt o deželno-zborski volilni reformi predložil.

PRAGA 9. — Danes sta bila deželnem zboru predložena zakonska načrta o spremembi deželnega reda in deželno-zborskega volilnega reda. Po teh načrtih obstoja deželni zbor iz 334 členov in sicer: iz knezo-nadškofa praškega, škofov litomerškega, budjeviškega in kraljevogradskega, rektorjev češkega in nemškega vseučilišča, rektorjev češke in nemške tehniške visoke šole v Pragi, nadalje iz 326 izvoljenih poslancev in sicer 70 poslancev veleposestva, 92 poslancev mest, 17 poslancev ostalih občin, iz 20 poslancev deželnega kulturnega sveta češke kraljevine in iz 43 splošne volilne kurije.

Deželni poslanci tvorijo po volitvi, ki se izvrši v deželnem zboru, tri volilne razrede in sicer volilni razred poslancev veleposestva, volilni razred poslancev češke narodnosti in volilni razred poslancev nemške narodnosti. Vsi poslanci, izvzemši onih veleposestva, se imajo ob vstopu v deželni zbor po narodnosti, h kateri se priznavajo, vpisati v volilni imenik kakor češki ali nemški poslanci. Ako se kak poslanec ne upiše, tedaj je za določitev njegove narodnosti merodajna večina prebivalstva njegovega volilnega okraja. Virilisti izjavijo, kateremu treh volilnih razredov se hočejo pridružiti. Deželni odbor obstoja iz trinajst členov.

Avstrijski vojaški atašé odpoklican.

DUNAJ 9. »Zeit« poroča, da je bil avstro-ogrski vojaški atašé v Belegradu, major Tancos, ki se je udeleževal srbskih vojaških vaj pri Soboti, brzojavno odpoklican z maneverskega ozemlja.

Avstroogrski monitorji pri Belegradu.

BUDIMPEŠTA 9. Štirje monitorji donavske flotile so se vsidrali nekoliko milj od Belegrada. »Magyar Hirlap« poroča, da sta bila mobilizovana tudi dva monitorja na Savi, ki se podasta v Petrovaradin, kjer počakata nadaljnjih ukazov admirala Montecuccolija.

Štiri angleške vojne ladije odplule z Malte.

LONDON 9. »Reuterjev biro« poroča iz Malte: Okolnajači »Glory« in »Prince of Wales« ter križarki »Diana« in »Lanchester« so dobile povelje, da odplujejo. Sodi se, da se odšle v Lemnos.

Minister Izvolski.

PARIZ 9. — Ruski minister za unanje stvari Izvolski je opoludne odpotoval v London.

PETROGRAD 9. Petr. brzojavna agencija označa vest razširjeno v inozemstvu, češ, da je minister za unanje stvari podal demisijsko, kakor popolnoma izmišljeno.

Budimpešta 9. — Povodom večeranjih pouličnih nemirov je policija aretirala 30 oseb.

Pariz 9. Ministerski predsednik Clemenceau je v nekem govoru pred svojimi volilci naglašal, da se ni več zanašati na pogodbe; Francije mora ojačati svojo vojsko in svojo mornarico.

Washington 9. Avstro-ogrski poslanik je sinoči v enurnem razgovoru pojasnil vedenje Avstro-Ogrske o bulgarskem in bosansko-hercegovskem vprašanju.

Pariz 9. — Minister za unanje stvari Pichon je danes predpoludne vprejel turškega in angleškega poslanika.

Hrvatska.

Ustoličenje novega srbskega patrijarha.

V četrtke dopoludne je bil v Karlovcih slovesno ustoličen novi srbski patrijarh Lucijan Bogdanović. Po dovršeni službi božji je novi patrijarh vsprejemal razne deputacije. Ob 2. uri popoldne je bil svečani obed, na kateri je bilo povabljenih 450 oseb, med temi vse deputacije. Na velikem trgu so pekli dva vola in se je delilo vino.

Drobne politične vesti.

— Odhod avstro-ogrskih častnikov iz Makedonije. — Iz Skoplja poročajo, da so odpotovali od tamkaj v Avstrijo vsi avstro-ogrski orožniški reformi častniki.

Sultan Abdul Hamid in vprašanje naslednika.

Iz Londona.

Pred zelo zamotanimi in nemirnimi razmerami je nastopil sedanjí sultan Abdul Hamid II. svoj prestol in kalifatstvo nad vsemi verniki Islama. Krvavo preganjanje kristijanov po Turkih na vsem Balkanu je rodilo v Evropi najhujši odpor in vlasti so hodile v enomer nad Turčijo in zahtevale, da stori tem grozodejstvom konec. Znano je, da so vodile te stvari končno do bolgarake in naposled rusko-romunske vojne s Turčijo.

Tedaj se je pojavila v Carigradu nova politična struja, h kateri je pripadalo kakih 3000 mlajših uradnikov, med temi okrog 100 oficirjev. To so bili takozvani Mladoturki, ki so zahtevali, da se pomladi stari režim z zapadno evropskimi napravami ustave in parlamentarizma. Njih nasprotniki, ki so imeli tedaj večino ljudstva za seboj, so bili Staroturki, ki so zahtevali absolutizem še naprej. Namen Mladoturkov je bil, storiti s pomočjo reform svojo deželo sposobno, da se otrese vsega vmešavanja po tujih oblastih in zavzame v Evropi zopet tako odlično mesto, kakor jej je zavzemala nekoč. Posrečilo se jim je, da so pridobili za se najprej mlade teologe v Carigradu, katerih je bilo do 6000 in so bili vsi fanatični verniki korana. Sultan Abdul Aziz se je tega gibanja prestrašil in delal zato koncesije. Toda niso mu zaupali in v noči od 29. na 30. maja 1876 je bil ob velikem neurju, med gromom in bliakom v dvorani vojnega ministerstva odstavljen in štiri dni potem zavratno umorjen.

Trepetajoč po vseh udih je pokleknil njegov naslednik Murad V. na tla in poljubil nogo prvemu muftiju t. j. razlagalcu korana. Murad pa je bil neozdravljivo bolan in zato že tri mesece nato odstavljen. (31. avgust 1876).

Abdul Hamid II. tedaj star 34 let, je postal tako turški sultan in nositelj istega kalifatstva, islamskega cerkvenega glavarstva ter obenem zaščitnik svetih krajev Mekke in Medine, kamor potuje vsak Mohamedan vsaj enkrat v svojem življenju. Abdul Hamid sultanuje sedaj že 32 let, a ta doba je tako polna krvi in groze, da se nam ni čuditi, če čujemo, v kakem strahu sultan neprestano živi, da ima okolu svojega dvora nastanjenih vedno po 15.000 mož vojaške straže in hodi v enomer k svojemu vedeževalcu, čarovniku in razgovalcu, Sircu Ebul Huda, o katerem je znano, kako velik vpliv ima na sultana.

Takoj, ko je nastopil prestol, je bil že zapleten v mreže, v katero so hotelo evropske vlasti ujeti Turčijo s tem, da so hotelo sklicati veliko konferenco v Carigrad, ki naj definitivno reši balkansko vprašanje. In tu je presenetil sultan vse diplomate: en dan pred sv. večerom leta 1876 je dal razglasiti ustavo in na sv. Jožefa dan v prihodnjem letu se je sešel prvi parlament. Ta pa ni hotel o reformah ničesar slišati, zato je napovedal ruski car Abdul Hamidu vojno.

Vnela se je huda vojna, ki je trajala vso zimo in završila s popolnim porazom Turčije. Opozicija v parlamentu je rastla od dne do dne in ko je imela vladna stranka le še 29 mož in opozicija 51, je sultan parlament razpuštil in ga celih trideset let ni več sklical.

Abdul Hamid je vladal in odločeval usodo države sam. Ali tudi če vemo, da si da razlagati sanje in je njegov najzvestejši zaupnik sirske čarovnik, ne smemo misliti, da mu manjka zvitosti in prekanjenosti, tiste lastnosti, ki jo obvladavajo orientalski tako mojstrski.

Velika njegova hiba je seve, da se je udal posamičnim ljubljencem, ki so svoje posvetovalno mesto pri vladarju izrabljali v svojo korist na škodo državi in narodu. Ti krogi so imeli zato svoj vzrok, da so preganjali vse tiste, ki so stremili po spremembi režima. Spravili so na ta način kakih sedem tisoč Mladoturkov v ječe Bedruma, Erzeruma, Akke in Tripoli.

Po izgubi Bosne in Hercegovine, za kar sta se sicer Rusija in Avstrija zedinili že v tajni pogodbi z dne 15. januarja 1877, je bil sultan politično popolnoma osamljen in s svojim ljudstvom vred potrt nad izgubo dveh tako velikih in lepih pokrajin. Ni pa zato držal rok križem. Gledal je po Evropi in imenitno spoznal, kod vodi politična potj Nemčijo. — Nemški generali so pričeli na to reorganizirati njegovo armado in nemški kapital je prihajal v deželo — to je bil prvi korak njegove zunanje politike. Doslej je bil Nemčiji turški sultan edini zvesti zaveznik! Zato je tudi dobila pravico za svojo Bagdadsko železnico, ki inkarnira v sebi tisto gibanje, ki je imenujemo »Drang nach Osten«.

Abdul Hamid pa ni soglašal samo s preganjanjem Mladoturkov. Krvavo klanje armenskih kristijanov po mohamedanskim Kurdi in turških vojaki 1. 1895—06 je gledal sultan s tihim zadovoljstvom in ni ganil iz svojega, da bi storil konec temu divjemu prelivanju krvi. Preustrojitve armade v evropskem smislu mu je omogočila, da je premagal pred enajstimi leti. Grke, ko so ga ti napadli. Za vse reforme, ki jih je obljubil izvesti v Makedoniji, se ni brigal in mirno trpel medsebojno preganjanje in pobijanje med vstaki in raznim bandami.

V hipu, ko so se velesile zopet združile za nekako »carigradsko konferenco«, ko je čutil Abdul Hamid, da je lok napet do skrajnosti, je izigral zopet karto, ki je napolnila skoro vso Evropo s presenečenjem: poklical je v življenje tisto ustavo, ki jo je pokopal pred tremi desetletji.

Sam, da so zmagali Mladoturki, ne preti sultanu nobena posebna nevarnost, kajti ti so hoteli samo ustavo in še ohranitev svoje dinastije. Sploh je modamedan monarhičen in ne kliče po republiko. Vprašanje pa je, ako je Abdul Hamid tisti sultan, ki ga ta čas zahteva. Odločno sicer zatrjuje, da ostane svoji prisegi na ustavo zvest; ravnatelj» otc-

manske banke D'efe su je izjavil, da hoče z svo energijo izvesti svojo namero, ali nihče mu posebno ne veruje. Ko je minulo prvo uprav otročje veselje nad novim režimom in so se duhovi pomirili ter pričeli tudi razmišljati o nadaljnjem razvoju te sultanove obljube, je opaziti, da so se s tem tudi simpatije do sultana močno ohladile.

Že tedne se javljajo po listih vesti in domnevanja, da se peča sultan sam z mislijo, da se odpove svojemu prestolu. »Daily News« je prinesla pod velikim naslovom »Pojemajoče simpatije do sultana« več korespondenc in brzojavk iz Carigrada, ki se strinjajo v tem, da je stališče Abdul Hamida zelo omajano. Eden takih korespondentov pravi med drugim: »Jaz ne dvomim na tem, da je sultan danes manj popularen nego je bil pred dvema tedni. Druga korespondenca piše, da so vsi sloji mnenja, da se mora Abdul Hamid umakniti — Among people of all classes one hears the statement that he must go. Naj bo temu kakor že hoče, eno pa je gotovo: minolost tega sultana ne daje nobenih garancij, da se enakopravnost med tolikimi narodi in verniki, ki žive pod njim tudi res, dejanski izvide. Ne zadostuje samo dobra volja, ampak treba je tudi moči, ki kljubuje vsem intrigam, s katerimi bodo skušali v kot potisnjeni staroturki delati ovire ustavnemu režimu.

Imenuje se sultanu že tudi naslednik v osebi njegovega brata, princa Rešada. Ta je le dva leti mlajši od Abdul Hamida, a velja kakor jako svobodomišeln, lojalen in dalekoviden ter je zato pri ljudstvu zelo priljubljen. Izlasti ga protežira pariški »Figaro«, o katerem je znano, da ima tesne zveze z radikalnim krilom mladoturškega gibanja.

A da si je princ Rešad zakoniti prestolonaslednik, vendar trdijo nekateri listi, tako dunajska »Neue Freie Presse« in »Frankfurter Zeitung«, da hoče sultan svojega, posebno mu priljubljenega sina Mehmeda Burhna Eddina spraviti na prestol. Ne samo, da je ta 23-letni princ izmed zakonitih prestolonaslednikov še le na 14-najsti vrsti, marveč velja tudi kakor mladenič brez vsakih izkušenj, brez avtoritete, in kakor pripadnik avtokratije.

Vprašanje sultana in njegovega prestolonaslednika je torej jako aktualno, posebno, ker smo navajeni, da prinaša Turčija med svet kar čez noč izredne novosti. Abdul Hamidovo stališče nikakor ni utrjeno. Pričakovati pa je, da se do novembra, ko se snide zbornica, ne izvrši nobena tozadevna izprememba, ker je tudi večina mladoturkov za to, da parlament uredi to vprašanje.

Zupanom v Korminu je bil izvoljen do sedanjí zupan baron Jurij Locatelli.

Dnevne vesti.

Čitateljem. Nekaterim čitateljem utegne biti nevesel, ker smo te dni začeli razne rubrike in so izostajale razne vesti, ki jih oni radi čitajo v listu. Do teh čitatelev se obracamo s prošnjo, naj nam oprostite, ali dogodki, ki se ravno vršijo v bratakih nam deželah so tako neizmerne važnosti za vso bodočnost vsega Jugoslovanstva — torej tudi nas Slovencev — da smo smatrali za svojo neizogibno dolžnost, da vsem o teh dogodkih dajamo prednost pred vsemi drugimi. Pa ne le zgodovinsko važni so ti dogodki, ampak prišli so tako nenadno in hkratu, da so poročila o njih absorbirala malone ves prostor, ki nam je na razpolago.

Ako čitatelji uvažujejo na eni strani važnost dogodkov na Balkanu, a z druge skromnost prostora našega lista, bodo tudi umeli zadrego, v kateri se je nahajalo uredništvo te dni.

Ali tu je primeren trenutek, da spregovorimo do čitatelev še eno resno besedo, do katere nas silijo pripombe marsikoga, češ: ako je mnogo gradiva, pa — dajte prilogo! Te blage duše bi prosili, naj izvole ne pozabiti, da je takemu podjetju, kakoršnje je naše, ki ne dobiva od nikjer nikake podpore ali subvencije in se mora vzdrževati le od čitatelev, finančna stran velike važnosti! To je neizprosno tiran, ki ne dovoljuje svobodnega poleta, kakor bi si ga želeli tudi mi. Gotovo bi bila v takih slučajih priloga najednostavnejša in najlogičnejša rešitev iz zadrege da bi bilo zadoščeno vsem zahtevam: da bi se sledilo izrednim dogodkom, ne da bi trpele navadne vsakdanje rubrike. Ali priloge stanejo denarja — in sicer veliko več denarja, nego mislijo oni, ki ne poznajo vsega mehanizma, potrebnega za izdajanje lista! Zato naj izpregovorimo tu odkrito besedo: če ve občinstvo nasvetovati najbližje pot iz zadrege v takih slučajih, pak je mi opozarjamo na pot, po kateri bi prišel list do možnosti za izvrševanje njihovega nasveta! Občinstvo naj s se izdatnejo podporo potom navoščanja oziroma kupovanja dovaja list potrebnih finančnih sredstev, pa bo uredništvo drage volje in v svoje največje zadovoljenje ustrezalo vsem željam in vkusom. Občinstvo naj enkrat neha gledati v uredništvo jagne božje ki naj nosi odgovornost za vse — pomanjkljivosti v listu, in naj se začne zavedati, da razvoj takega lista in s takimi nalogami kakor jih ima »Edinost«, ni odvisen le od dobre ali slabe volje uredništvu ampak tudi od občinstva. Če bo občinstvo vršilo svojo dolžnost, jo bo z veseljem tudi uredništvo, pak bomo vsi zadovoljni!

Unheil! Bojni klic vseh Pangermanov je sedaj »Heil!« S tem krikom vrše svoje div-

jaške napade na Slovane, zadnji čas posebno na Slevane. Njihov napuh sicer datira od zmag pri Sadowi in Sedanu, ali sovražni so bili tudi prej vedno Slovanom. Le Rusom so se binavsko-prijazne kazali toliko časa, da niso popolnoma porazili mogočnih Francozov. Zapadne Slovence so pa vedno kruto napadali. V srednjem veku so z ognjem in mečem žirili sveto vero, v novejših časih zaničujejo in napadajo Slovence celo zaradi verskega prepričanja. Pač satanska hudobija! Poleg tega je pa še vlada vedno na njihovi strani kakor pričajo zadnji dogodki na Ptujem in v Ljubljani. Slovenci morajo biti povsod tepeni! To, kar je dovoljeno nemškim razgrajajem na Štajerskem, je s smrtjo prepovedano Slovincem v Ljubljani. Streljalo se je na neoborožene ljudi. — Vojaštvo pač lahko vzklikar za bajoneti razganja izgreznike. Ako je priletel posamičen kamen med vojake, ni še opravičeno streljanje. Kamen iz množice lahko tudi vrže kak političen provokator iz nasprotne stranke, ki se pravčasno skriva in sedaj naj nedolžni za to trpe? Iz vojaškega krika „Heil“, nastal je največji „Unheil“. Tako pač ne postopa modra država in uprava s svojimi vedno zvestimi podaniki. Tako se tudi ne goji patrijotizem. Slovenski poslanci, oglašite se na pravem mestu!

Razpis stipendij. Začeni s I. semestrom šolskega leta 1908/09 podeli se politični in erarni stipendij v letnem znesku K 420. K vživanju tega stipendija so poklicani dijaki iz Istre ali Goriške, ki obiskujejo tehnike na Dunaju, v Gradcu, Pragi ali Brnu.

S. c. k. učiteljica v Kopru. Laški listi razglajajo, da je vlada obljubila nadomestiti nekatero učiteljico na koperskem učiteljskem, ki niso laštine zmogni, s takimi, ki so izprašani v laškem učnem jeziku. Med temi je tudi naveden sedanji glasbeni učitelj koperskega učiteljskega, ki je moravski Nemec ter ne zna me slovenski ne laški. Torej tega hočejo nadomestiti z Lahom, a njega bodo pustili gotovo na — slovenskih tečajih, da si ne zna slovenski! Mislino da mož, ki ne zna ne laški ne slovenski in ki je prišel vsled jako delikatnega vzroka pred loti iz Ljubljane v Koper, tudi za slovenske tečaje ni sposoben in pričakujemo, da ga nadomestijo s slovensko učno možjo!

Kar je za Italijane prav, mora biti tudi za Slovence!! Protestujemo proti temu, da bi hotela učna uprava tudi ob tej priliki rabiti dvojno mero: eno za Italijane in drugo za Slovence!

Izjava. Z ozirom na izjavo g. Josipa Pertota v 279. številki „Edinosti“ izjavljam, da ta gospod ni identičen z gosp. Josipom Pertotom, trgovcem „pri rumeni hiši“.

„Matica Slovenska“ bo imela v sredo, dne 7. oktobra 1908, ob 5. uri in pol zvečer svojo odborovo sejo v društveni pisarni. Dnevni red: 1.) Naznanila predsedništva; 2.) Potrditev zapisnika o zadnji odborovi seji; 3.) Poročilo o knjigah za l. 1908.; 4.) Poročilo o rokopiših; 5.) Poročilo iz knjižnega, zemljevidnega in tehniškega oddelka; 6.) Tajnikovo poročilo; 7.) Slučajnosti.

Vinska trgatve v Rojanu. Različne so bile prireditve v poletni in sedaj v jesenski sezoni toda najlepše gotovo je vspela tradicionalna „Vinska trgatve“, ki jo je priredil minolo nedeljo pripravljalni odbor glasbenega društva „Trst“.

Vse je bilo jako okusno prirejeno, na čemer gre vsa čast prirejevalnemu odboru. Akoravno je bil začetek napovedan za 4. uro popoldne, so že pred 3. in pol pribajale tiho, tiho cele mase „tator“, ki so nestrpno čakali pričetek trgatve. In glej... iz postranskih vrat „maršira“ ponosno (s harmoniko) oče župan in z njim občinska starešina (med temi tudi dolgi suhasti pomočni čuvaj) vinčarji in vinčarice, „tator“ obeh spolov. Ko so vsi došli v občinski vinograd, je „muzika“ utihnila in oče župan je opozoril „tatore“, naj pridno in previdno kradejo ter dal znamenje za začetek.

„Tator“ so se res pokazali, da niso le-muhi, kajti v par minutah... je bil cel „pržon“ nepolnjen in občinska blagajna je delala „furor“.

Ta krasna zabava je trajala do 7. ure zvečer. Potem so uprizorili burko „Gluh mora biti“, v kateri so se posebno odlikovali g. ca Zora Lavrenčič ter gg. Sila, Bukovnik in Šmuc. K zaključku se je vršil v dvorani jako animirani ples, ki je trajal do pozne ure; na vrta pa so svirali vrli tamburaši izbrane komade.

Velika pohvala gre vrlim gospicam tamburaškega društva, ki so neumorno delovale pri šaljivi pošti, loteriji itd.

Mnogoštevilno občinstvo, ki se je vdeležilo vinske trgatve je najlepši dokaz, kako priljubljene so take prireditve našemu občinstvu.

Jesenska veselica ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, ki se je vršila v nedeljo 4. oktobra pri sv. Ivanu, je bila nad vse ljubka. Krona veselice bila je gosp. Stulterjeva, ki je kar očarala vse s svojim milim petjem. A tu jej bodi izrečeno še posebno priznanje in zahvalo, ker je odklonila namerjeno jej zasluženi šopek v korist družbe. Kaj naj rečemo o naših mladih apostoli g. akademskih, osobito g. Mirku, Čoku, Delaku in Jekuliču, ki so v resnici razširjevalci presvete in omike med ljudstvom! Ti so žrtvovali ter ostali še nekaj dni med nami, četudi bi morali odpotovati že 1. oktobra radi svojih študij. Njih petje in njihova opereta sta kar

elektrizirala poslušalce. Zatorej hvala Vam, ker ste bili „tako nesebično požrtvovalni!“ — Tamburaški in pevski zbor svetoivanski, pa je lahko ponosen na svoje mlade izborne moči, ki s tako ceno in tako ljubezno gojijo lepo umetnost, ter so vedno pripravljeni pomagati narodni stvari. Konečno bodi izrečena tudi srčna hvala Negodetu ml., ki se je tako zatajil ter pridno sviral, da so drugi plesali, lakrena hvala vsem, ki so količkaj pripomogli k krasnemu moralnemu povoljnemu in materijalnemu vspehu.

Ker se nista vdeležili veselice, sta podarili g. vdova Gaspertič 2 K, g. Arkar 2 K. Istrena hvala!

Tržaška mala kronika.

10.000 jajec. Katarina Žerjal, prodajalka jajec na Ponterosu, je naznanila policiji, da ji je bilo postopno vkradeno 10.000 jajec v vrednosti 600 K. Kakor osumljeni krivci so bili aretirani pometati Peter Rossetti, star 29 let, in Ivanka Fruitelli stara 35 let iz Trata. Oba zanikata.

Nevarne tovaršije. Anton Radia, 18 leten natak iz Rovereta, je bil predvčerajšnjem aretiran, ker je hotel oropati spečega sobnega tovariša Petra del Piero. Aretiranec se je opravičeval, češ, da je šlo le za šalo.

Smešnica. Blaga žena. Gašper: Oh, moja rajna žena, to je bila blaga žena! Če je bila sirta še tako jezna, ni me pretepala nikdar drugače kakor z mehkim metlinim koncem.

Koledar in vreme: — Danes: František Borgija sp. — Jutri: 18. ned. po Bink. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 21° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: — Večinoma jasno, semtertja megleno. — Zmerni vetrovi. Temperatura mila. Vreme stanovitno.

Naše gledališče.

Od več strani se nas vpraša za tendenco Ohornove igre „Bratje sv. Bernarda“, ki se vprizori na našem odru jutri. Toliko vprašanje pa, koliko odgovor se nam zdi odveč. Tendence v dramatikah je nekaj postranskega, za njo se tudi gledališče in igralec prav malo menita. Ako ima igra gledališko vrednost, spada na oder; vse drugo je postranska stvar.

In ravno gledališko vrednost imajo „Bratje sv. Bernarda“ v visoki meri. Morda je tuptam preveč računjeno na zunanji efekt, vsekakor pa je Ohorn, ki je v svojih mladih letih bil sam bernardinski novic alikal znani mu samostanski milje s finim realizmom. Mi se tudi nadajamo, da bo igra privabila obilo občinstva na jutranjo predstavo.

Listki za lože in sedeže so danes v predprodaji v veži „Narodnega doma“ od 10. do 12. ure popoldne; ravnotako tudi v nedeljo od 10.—12. ure in pa zvečer pred predstavo.

Tržaška gledališča:

POLITEAMA ROSSETTI: Danes ob 8. uri premijera Catalanijeve opere „Wally“. — **Fenice:** Danes ob 8. 15 prva repriza Verdijske opere „La forza del destino“.

Poslano. *)

je jako interesantna iznajdba.

Ta svinčnik ostane vedno rtab, brez da se ga ostrji ali obrača. Tudi barvni svinčniki nedosežno tenki in trdni. — Eleganten, pripravljen in nerazbiten. — Dobi se povsod ter stane K 1.20.

*) Za članke pod tem naslovom uredništvo odgovarja le toliko, kolikor mu zakon velevala.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in jajc. Specijaliteta: **Graške Poulards.** Cene dogovorne. — Postrežba na dom **Ulica Campanile št. 15.**

Antonio Alberti

Izdelovanje in barvanje kožuhovalne.

Trst, ulica Ponziana 656

Prevzema naročbe in vsako popraviljanje Hrani čez poletje vsako vrst kožuhovalne. Čisti in pere vsako vrst kožuhovalne. Na zahtevo prihaša tudi na dom.

Veliki moderni Kinematograf MINERVA

Ulica Media št. 40 (Casa di pergoli)

Edini v Trstu za izbrane programe.

POSEBNA MIRNOST!

od 3. do 6. oktobra 1908

MOČAN ODSEV!

Dirke avtomobilnih ladij

SLEPEC

Interesantne dramatične scene

Moderni divan.

Nedosegljiva komika

poseben posanetek iz resnice

LJUDSKE CENE: I. prostori 40, II. 20 st. Otroci pod 10 let ali vojaki - polovico. Vsako sredo in soboto nov program

Nova prodajalnica zgotovljenih oblek

„Alla Fiduccia“

Trst, vogal ul. Arcata in ul. Scorzeria 4

Moške obleke iz finega močnega blaga K 28—

Obleke iz finega blaga za dečke K 10, 12-50, 14-50, 16-50 in 20—

Obleke za dečke od 3 do 10 let K 4-50, 6-50, 8-50, 10-50.

Površniki dolgi in trpežni K 20, 25 in 30.

z židano podvlako K 40—

Hlače iz modernega blaga K 4-50, 6-50, 8-50.

Trpežne hlače za delavce, bluže, srajce in spodnje hlače, vse iz dobrega blaga

po zmernih cenah.

Slovinci in Slovani v Trstu

Dolžnost je vaša, da se poslužujete le v

Slovanski brivnici

v ulici Saverio Mercadante št. 1 (blizu slovenske knjižarne)

V. GJURIN, brivec.

GIOV. PELLIS, Trst

ulica San Antonio 9, nasproti kavarni

„STELLA POLARE“

Prodajalnica porcelana kamenine in kristalov.

Popolne service za umivalnike. — Namizne service za kavo in čaj v bogati izbiri. — Raznovrstni krasni predmeti iz porcelana in lončevine, jako primerni za darove. — CENE JAKO ZMERNE.

GIUSEPPE PECORARI

TRST — ulica Paduina št. 11, II. n.

Zastopništvo in zaloga dobroznane trvdke perila Adolf Neurath's Nachf.

Velika izbira perila za gospé.

Posteljno perilo, namizno itd. Tkanine in bombaževine najboljše vrste. — Edina trvdka za nakup

OPRAVE ZA NEVESTE.

Pošiljajo se ceniki in uzorci brezplačno na vse kraje. — Cenjenim odjemalcem se devojajo vse možne olajšave.

Plačilo na mesečne obroke

po najmodernejšem zistemu.

Mnogi, ki niso v stanu nabaviti si gramofon proti takojšnjemu plačilu, zamorejo na ta način priti do tega. Pridite si ogledat, da se pobotamo.

STABILIMENTO GRAF. TRIESTINO

Tržaški grafični zavod

TRST

Piazza della Borsa 13

TELEFON 742

Vrhu italijanskega in nemškega repertoira
VELIKA IZBERA
slovenskih in hrvatskih komadov
narodnih umetnikov.

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Cesa št. 46.

Zaloge:

Piazza Rosario št. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio št. 38.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Sanità št. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio št. 38.

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 6-58. (Za informacije vprašati 6-70).

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

revmatizmu in protinu

je TEKOČINA GODINA

prirejena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakobu in Josipa Godina, lekarna „All'Jgea" Farneto 4

Steklenica stane K 1-40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko poš. in zavoja

Društvene vesti.

"Narodni dom" in vinarske zadruge na Proseku vabita p. n. društva na ustanovni zbor "Narodnega doma". Vabi se tudi kmetovalce, da se upišejo kakor člani v vinarsko zadruge, kajti le na ta način pripravijo svoj pridelek do veljave, ker preprečijo točenje tujega pridelka pod imenom "prosekar". Priidite torej v nedeljo dne 11. t. m. na Prosek kjer se bo v dvorani "Starec" ob 4. uri pop. vršil ustanovni občni zbor. — Pripravljeni odbor "Nar. doma".

Telovadno društvo "Tržaški Sokol"

naznanja svojim udom, njih družinam in prijateljem Sokola, da se vrši danes ob 9. uri zvečer običajna plesna vaja, pod vodstvom brata prof. Umeka. Na Zdar!

Pogrebno društvo pri sv. Jakobu bo imelo v ponedeljek dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih "Konsumnega društva" navadno sejo, Gg. odborniki so naprošeni, da se vsi udeležijo te seje. Upisovalo se bo tudi nove ude.

Koristnost tega društva za slučaje smrtnih nesreč v družini ni se le naglašati. Koliko slučajev je, da so stariši v največji stiski, ako je smrt vzela kakoga člana rodbine. Tedaj morajo milo prositi pomoči pri tem ali onem. Stehni rodbinski glavari bi morali biti vpisani v to društvo. Vstopnina iznosa dve kroni, mesečina 1 krono. Memimo, da si more vsakdo odtrgati to bomo kronico.

Kolesarji!

Dirkači!

Opozorja se vnovič vse Gg. člene da se vrši v nedeljo, dne 11. t. m. ob 3. uri popoldne cestna dirka ob progi Trst (od piazza dei foraggi) — Opčina — Sezana (vas). Maksimalni čas je 40, v slučaju močne burje 50 minut. Gg. dirkači so uljudno naprošeni, da se snidejo že ob 2. uri popoldne na gori določenem mestu. —

Gg. člani-nedirkači se snidejo točno ob 1 in pol uri popoldne pred kavarno "Balkan", odkoder jih bo vodja dirke vodil na opazovalna mesta.

Členi-nedirkači obojih naših odsekov nas počakajo na Opčinah v gostilni Fabič, odkoder bo skupen odhod v Sezana. Gg. člani prije naj blagovolijo priti točno ob 3 in pol pred restavracijo "Mohorčič" v Sezani.

Po dovršeni dirki prijateljski sestanek in razdelitev nagrad v gostilni gosp. Renčelja. Kolesarski "Zdravo" Odbor.

Slov. akad. društvo "Slovenija" na Duanju priredi 14. t. m. v lokalni "Zum grünen Tor", VII. Lereheufelderstr. 14, prvotekniški večer. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Darovi.

Za ranjence v Ljubljani je daroval neimnovani v društveni gostilni v Loku 2 K. Denar se odpošlje v Ljubljano.

Vesti iz Goriške.

Javen volilni shod v Tomaju sklicuje goriški deželni poslanec dr. Gustav Gregorin na dan 11. t. m. ob 3. uri in pol t. m. popoldne na dvorišču gostilne g. I. Škerla z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o položaju v goriškem deželnem zboru; 2. Službenosti.

Tolminsko učiteljsko društvo bo imelo svoj redni letni občni zbor v Kobaridu v nedeljo dne 18. oktobra ob 9. uri predpoludne v ljudski šoli. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika; 2. Zapisnik zadnjega zborovanja; 3. Tajnikovo poročilo; 4. Blagajnikovo poročilo; 5. Volitev pregledov računov; 6. Poročilo zastopnikov učiteljstva v c. kr. okr. šolskemu svetu; 7. Kako naj postopa učitelj v slučaju disciplinarne preiskave; 8. Razni predlogi; 9. Volitev odbora.

Tovariši! Tovarišice! Čas je, da složno nastopimo v obrambo pravic našega stanu! Zato vsi na občni zbor!

Iz Kazelj. V nedeljo zvečer ob 10. uri je zadela kap tukajšnjega posestnika Ivana Serazina št. 13. Ril je v družbi pri mizi svojega sorodnika Josipa Serazina št. 32. Pili so in se veselo razgovarjali med seboj. Kar nenkrat je Ivan Serazin pobledel in povesil roki in glavo. Na vprašanje prestrašenih navzočih, kaj da mu je, ni dal več odgovora. Hiteli so klicati njegove otroke, petero njih. Ko so prihiteli ti, je bil pretresljiv prizor. Otroci so zgnali strašen jok ob — mrtvem očetu. Pokojni je bil že dve leti vdovec. Bil je blag in pošten mož, značajan narodnjak. Mi vsi izkreno žalujemo po njem.

Rešitev naših Režijanov je tudi mirnim potom izvršljiva. Ako bi slovenski zastopnik v avstr. delegaciji sprožil to vprašanje na ta način, da Italija zamenja Režijo s primernim kosom južnih Tirol, našel bi ta glas gotovo prijazen odmev pri vseh Italijanih in, ker vladajo prijateljske razmere med Italijo in našo državo, bi se stvar tudi prav lahko izvršila. Posebno pripraven je sedanj čas za to, ko se ravno vrši velikanski preobrat na Balkanu. Ne zamudimo torej ugodne prilike! —

Novo društvo. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: "Na-

rodno izobraževalno društvo Sočeban" s sedežem v Gorici.

Vesti iz Istre.

Javen shod v Podgradu. Iz Podgrada nam pišejo: Politično društvo za Slovence in Hrvatce v Istri priredi v nedeljo dne 11. t. m. ob 1. uri popoldne v "Narodnem domu" v Podgradu javen shod, na katerem bosta govorila gg. prot. in posl. Matko Mandić in dr. Ivan Roščić o predstojajočih deželnozborskih volitvah.

Razpisani sta pri c. kr. okr. sodišču v Labinju dve mesti sodnih slug.

Vesti iz Štajerske.

30.000 letakov, vsebujočih kratko zgodovino septembarskih dogodkov ter "Svoji k svojim" se je dne 3. in 4. t. m. raztrosilo po brežiškem okraju in srednji Kranjski in Hrvatski.

Nad 30 orožnikov je v Brežicah, da stražijo nemški dom.

Nemški otroški vrtec hočejo ustanoviti v Vojniku pri Celju. Tam že obstoja nemška šola, kateri pa primanjkuje učencev.

Zadnje brzj. vesti.

Tudi Rusija se oboruje.

PETROGRAD 9. Zagotavlja se, da je izdano povelje za mobilizacijo črnomorske flote.

Turčija se ni še odločila za mobilizacijo.

CARIGRAD 9. — Ministar za unanje stvari je izjavil nekaterim diplomatom, da ni še sklenjena delna mobilizacija vojske. Sicer pa ni za mobilizacijo potreben suhanov "irade".

Absolvirana učiteljica večja slovenskega, nemškega in italijanskega jezika išče službo komptoristinje ali korespondentije v večji trgovini ali pisarni. Naslov G. Konjedić, vja Macello 339. 1577

Dobro idoča gostilna na deželi v prijaznem kraju išče slovensko nakararico, katera bi hotela prevzeti vino in pivo na račun. Zasluzek dober. Prednost imajo one, ki znajo tudi nekoliko nemško. Kje? pove Inseratni oddelček Edinosti. 1574

Prodajo se obleke, površniki, paletots za moške in dečke. — Plačila na obroke. KOSTORIS, ulica S. Giovanni 16, I. tik "Kavarne Diana". 1580

Čevljarnica Artura Umeka v Trstu, ulica Fabio Severo št. 9 B, sprejema popraviljanja po zmernih cenah. 1579

Odda se lepa meblirana soba enemu ali 2 uradnikom, eventualno tudi s hrano v ulici Bocevecio 2, vrata 12. 1570

Kuhinjske odpadke (pomije) prodaja Hotel Balkan. — Obrniti se na Hotel Balkan. 1550

Pes strog varuh, proda se po nizki ceni. Škorklja Zaloga vipavskega vina. 1571

Slivovko in brinjevec zajamčeno — pristno, doma žgano, novo, ima na prodaj P. Kaluža, Narin, pri sv. Petru na Kranjskem. Odda se vsako množino. — 1552

Hiša na prodaj blizu železniške postaje v Rimanjih št. 136, pri cesti, pripravna za krčmo in štacuno, z lepim vrtom in vodo v hiši. 1559

Hiša na prodaj s 5 prostori in 600 klatrov zemlje. Sveti Ivan, ulica Skoljo št. 215. 1558

Gospodična Slovenka, mlada, lepe zunanosti, večja slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, že prakticirana v trgovini, išče službo kot prodajalka, blagajničarka, v kakšni pisarni ali uradu, v obče kakor koli službo. — Pisati na "Edinost" pod "Pridna B. K.". 1505

Narodni greh napravi, kdor se pusti slikati drugje in ne v odkovanem fotografskem ateljeju Antona Jerkiča v Trstu zraven velike pošte št. 10, v Gorici Gosposka ulica št. 7. — Svoji k svojim! 1267

Hrastovi sodi od 200 do 800 litrov so na prodaj v ulici Valdirivo 17. (1550)

Sodi novi od 350 do 700 litrov se prodajo po K 8 — hektoliter. Sodar, Campo Marzio št. 14. 1547

Esposito & Bassa nasledniki Jakoba Klemene — Trst, ulica San Antonio I. Trgovina manufakturne blaga in malih predmetov ter sukna za ženske obleke. 1547

Josip Stofa mizarški mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizararska dela. 38

Vsaka ekonomična družina nakupi

VERMOUTH v velikem skladišču v ulici San Nicolò 18

Buteljke "Reklam" od 1 litra 55 krajcarjev. Nepremeni tip. — Znamka neprekosljiva

Skladišče zgotovljenih oblek in krojačnica

I. FARCHI

Trst - ul. Giosuè Carducci 32 (vogal Sant. Santorio)

PODRUŽNICA: ul. Barriera vecchia št. 5.

Obleke se izdelajo v lastni krojačnici.

Novici in Novice

ne zamudite obiskati dobroznano slaščičarno ::

Matteo Stoppar, Trst

ulica S. Giacomo št. 7 (Corso)

kjer najdete bogato in veliko izbero Konfetov bomboniere in slaščic po zmernih cenah. — Vina in likerji prav dobri v butilkah. Telefon 1464

POZOR!

Travniki in njive

POZOR!

V sredo dne 21. oktobra prodajal bom na drobno nekaj travnikov (Sivčček, Bokajnik) na Studenem in na Hruškem v bližini državne ceste

potom dražbe.

Travniki so dvakrat na leto za kositi. Početek dražbe bo na Studenem ob 9. uri predpoludne.

Kupnino je plačati v petih letih.

Dražbeni pogoji se izvedo na licu mesta na dan dražbe.

Josip Lavrenčič.

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste

v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebnih za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetic, kovine, porcelana in perli.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVETCE. Cene nizke, da se ni niti konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo **HENRIK STIBELJ in drugi.**

Čevljarnica Giovanni Lehan

TRST, ulica Giulia 7, TRST

odlikovana z državno kolajno 1908 na modni razstavi v Trstu.

Izdeluje vsakovrstno obuvalo po meri z največjo eleganco in solidnostjo. Specialitet: ortopedičnih izdelkov in amerik. čevljev.

CENE ZMERNE.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

"Fonica"

Trst — ulica Farneto 17 — Trst

Gramofoni od K 1980 do K 30—

Plošče vseh znamk po K 350. Velike

dvojne plošče "PATEFON" z zeli-

rastjo iglo. Plošče "PATHE" artistične

posebnosti. Bonci, Zenitiko itd.

PREPRODAJALCEM POPUST

Zasebnicom oiajsave.

Kupim vsako množino ..

belih suhih gob

TANKO REZANIH

Poslati je vzorce s cenami na naslov

Luigi Alberti, Trst

ulica S. Spiridione št. 12.

KLOBUČARNA

G. Doplicher

Corso 34

Klobuki črni in barv. od K 3.- napre

Klobuki črni in barvani iz klo-

bučevine od K 6.— naprej.

Bogata izbira kap od K 1.— naprej.

MED

zajamčeno čist, nabran po cvetju

kraskega gorovja, prozoren, sve-

tlorumen, posebno aromatičen

v 5 kg posodah za S.50 kron

franko, ajdov med K 7.00 raz-

pošilja A. ZNIDERSIČ Bebelar

Ilirska Bistrica.

Aurelio Herbig

Civilni geometer. — Avtorizovani

zapriseženec

Trst, Corso št. 30

sprejme merenja, eksperimente, izdelavo in

splošno vsa geometrična dela.

Prodajalnica in pekarna

P. PETERNEL

je preložena iz ulice Giulia 76

v Vrdelo št. 490

Prodaja tobaka, katera je bila vzeta od prejšnjega

lastnika Wran, Josje zopet dovoljena

sedanjemu lastniku P. PETERNEL